

LAG- OCH EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr
11 /1980-81 med anledning av ltm S.-O. Lind-
fors' m.fl. hemställningsmotion till land-
skapsstyrelsen om översyn av landskapslagen om
stängselskyldighet.

Landstinget har över nämnda motion inbegärt lag-och ekonomiutskottets ut-
låtande. Med anledning härav får utskottet, som i ärendet hört närings-
chefen Tor Mattsson, landskapsagronomen Jan Karlsson, ordföranden för Ålands
producentförbund Göran Bengtz samt förre ordföranden för planeringsrådet
Bertel Fagerlund, värdsamt anföra följande.

I 3 § landskapslagen om stängselskyldighet (29/69) föreskrivs om fördel-
ning av stängselskyldigheten. Av bestämmelsen framgår att, såvida inte annor-
lunda avtalats, stängselskyldighet endast åligger markägare som håller be-
tande kreatur. Om markägarna på båda sidor av stängslet håller betande krea-
tur skall stängselskyldigheten delas mellan dem och om endast markägare på
ena sidan av stängslet håller betande kreatur svarar han ensam för fullgö-
randet av stängselskyldigheten. Motivet för denna reglering är enligt för-
arbetena den s.k. nyttoprincipen d.v.s. att stängselskyldighet åligger en-
bart den som har direkt ekonomisk nytta av betande kreatur.

Bestämmelsen i 3 § landskapslagen om stängselskyldighet erhöll sin lydelse
under behandlingen i stora utskottet (Stu bet.nr 23/1968-69). I lagutskot-
tets betänkande i ärendet (Lu bet.nr 22/1968-69) föreslog utskottet ett av-
steg från nyttoprincipen sålunda att ägare eller innehavare av bebyggd bo-
stadslägenhet, bostadstomt eller bostadsområde understigande 5.000 kvadrat-
meter ensam skulle svara för stängselskyldigheten mot område som betas.

I landskapsstyrelsens framställning i ärendet (Ls framst.nr 9/1969)
fanns ytterligare avsteg från nyttoprincipen. Såsom motiv för avstegen från
nyttoprincipen anförde landskapsstyrelsen bland annat följande. "Med beak-
tande av att 30 år förflutit sedan lagens tilkomst och den utveckling som
skett i fråga om husdjursdriften samt de tekniska hjälpmedel som kan använ-
das även i fråga om stängseldragningen synes det vara motiverat att lagen
undergår en omfattande översyn. Även nedläggning av jordbruk och tillkoms-
ten av fritidstomter ger anledning till en sådan översyn."

Den utveckling som beskrivs i ovannämnda framställning har nu fortgått i
ytterligare ett tiotal år. Antalet lantbrukare som bedriver kreatursskötsel
har oupphörligen minskat samtidigt som fritidsbebyggelsen ökat. Fullgöran-

det av stängselskyldigheten torde därför i dag, trots möjligheten att erhålla stängselbidrag enligt landskapslagen om främjande av gårdsbruk (54/78), vara betungande för dem som håller betande kreatur.

I skärgårdskommunerna där kreatursägare ofta är tvungna att hålla stora naturbeten har fullgörandet av stängselskyldigheten till och med ansetts vara så betungande att den varit en bidragande orsak till ett beslut om att upphöra med kreatursskötsel. Eftersom det inte enbart med hänsyn till lantbrukets intressen utan även med hänsyn till miljövärdintressen och därigenom även turismen måste anses önskvärt att lantbrukare håller betande kreatur anser utskottet att stängselskyldigheten bör göras mindre betungande för den kreatursägande befolkningen. En översyn av lagen är därför påkallad i syfte att anpassa den till nurådande värderingar och förhållanden. Om landskapsstyrelsen finner att en omfördelning av stängselskyldigheten är påkallad bör den även överväga huruvida det är möjligt att utvidga möjligheterna att erhålla stängselbidrag till att gälla samtliga personer som ålagts stängselskyldighet.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget hemställer hos landskapsstyrelsen om vederbörlig översyn av stängselagen för avhjälpande av eventuella orättvisor mot den kreatursägande befolkningen.

Mariehamn den 13 januari 1980.

På lag- och ekonomiutskottets vägnar:

Bjarne Björklund
ordförande

Lars Karlsson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Björklund, viceordföranden Lönn samt ledamöterna Boman, Roald Karlsson och Söderholm.